

BIJ DE FOTOBLOEDZIJDE

Op de fotobloedzijde (blz. 86-85) twee afbeeldingen van de eerste watertoren te Oostende, gebouwd in 1871-1872, gelegen ongeveer op de hoek van de huidige Hendrik Serruyslaan en de Karel Janssenslaan, in het Leopoldpark.

Het water, afkomstig uit de vaart, werd genomen via de buizen die de vijvers van het park spijsden. Een stoompomp stuwde het naar een vergaarbak op 12 m hoogte.

Deze watertoren raakte in onbruik toen een nieuwe watertoren werd gebouwd in het Maria-Hendrikapark (1894-1895). Deze stortte echter in op 6 september 1899.

Voor verdere lectuur verwijzen we naar : André VANDENAUWEELE's studie "Gas, Elektriciteit en Water te Oostende".

A. VAN ISEGHEM

¢ ¢ ¢ ¢ ¢ ¢ ¢ ¢ ¢ ¢ ¢

ARCHITECTEN EN ARCHITECTUUR TE OOSTENDE TIJDENS HET INTERBELLUM - 2

BOUWSTIJLEN : TRADITIONALISME, ART DECO, NIEUWE-ZAKELIJKHEID

De eerste wereldoorlog betekende op vele terreinen van kunst en cultuur een breekpunt. Er wordt dan ook wel eens gezegd dat de 19e eeuw pas in 1914 eindigde. En dat is in vele opzichten waar, ook op het vlak der bouwstijlen.

Uiteraard was er op de eerste plaats het doorleven van de diverse bouwstijlen van voor de oorlog : het eclectisme, de diverse neo-stijlen, niet meer de art-nouveau echter. Dit is zonder meer verklaarbaar : de vele architecten en bouwheren wiens smaak voor 1914, dus in de geest van voor 1914 gevormd was, veranderden na 1918 uiteraard niet zomaar van smaak en ideeën. Er zal inderdaad nog veel traditioneel gebouwd worden, zij het met minder "franje" dan voorheen.

Het zijn dus vooral de architecten van een jongere generatie en enkele schaarsere ouderen met soepele blik (PIL, DANIELS...) die de nieuwe bouwrends in Oostende zullen importeren.

Wat was nu die typische architectuur van het interbellum ? Wat waren de kenmerken ?

Er was de "art-déco" en naderhand ook de "Nieuwe Zakelijkheid".

Van beide stijlrichtingen is er nog heel wat te bewonderen te Oostende.

De "art-déco", die reeds voor 1914 kiemde (Wereldtentoonstelling Gent 1913 ondermeer) rekende af met alle neo-stijlen en eclectische stijlen, alsook de "art-nouveau". De vormentaal was totaal nieuw gedacht : decoratievormen die verregaand gestyleerd waren, heel vaak geblokt van vorm, met een voorkeur voor trapeziumvormen; als siermotieven fungeerden gestyleerde bloemen en planten (zonnebloemen, peulvruchten), stralende zonnen, combinaties van geometrische motieven...

Het best leert u echter de eigenheid van het "art déco" kennen

door zelf eens op verkenning te gaan in de stad en enkele gevels te bekijken. Daarom hier een - nog uiterst onvolledige - snelinventaris.

SNELINVENTARIS ART-DÉCO TE OOSTENDE

Adolf Buylstraat 8, 10 & ++
Capucijnenstraat 50
Christinastraat (toegangsgebouw Ensorgalerij)
Euphr. Beernaertstraat
Graaf de Smet de Naeyerlaan
Kerkstraat 22 & 32
Langestraat 26 B & 45
Madridstraat 12 ("Griffins")
Marie-Joséplein ("Hotel du Parc")
Mijnplein/hoek Groentemarkt ("Albion") 00IB 2 Nr 140
Hendrik Serruyslaan 3
Léon Spilliaertstraat 1 ("Hotel Lido")
Ooststraat 55
Oosthelling Kursaal
Sint-Sebastiaanstraat 45, 47 & 49
Stuiverstraat (omheiningmuur begraafplaats)
Van Iseghemlaan
Vlaanderenstraat ("Sandam")

Let erop hoe de meeste van deze gebouwen inmiddels deernisloos vernield zijn geworden : vooral de gelijkvloerse verdiepingen moesten eraan geloven : ombouw tot moderne winkelpanden.

De "Drapeau-Belge" (hoek Ooststraat/Kaaistraat; 1929-1930; 00IB 2 Nr 121) en de "Valentino" (Groentemarkt; 00IB 2 - Nr 141), twee mooie voorbeelden, moesten inmiddels reeds de plaats ruimen voor koele, fantasieloze nieuwbouw.

Opmerkelijk ook hoe de Stedelijke Commissie voor Monumentenzorg (die ca. 1980-1981 ophield met vergaderen) in het opstellen van hun lijst van behoudenswaardige bouwwerken nog geen oog had voor de art déco-pracht.

In de "Nieuwe Zakelijkheid" wordt de verstrakte gevelopstand nog verder doorgevoerd : onversierde rechthoekige bakstenen of natuurstenen lijstgevels met brede muurvlakken, geritmeerd door rechthoekige muuropeningen en verspringende vlakken. Dit alles erg functioneel-zakelijk ogend. Onder invloed, of parallel aan het c u b i s m e wordt het huis herleid tot een blokstructuur.

Te Oostende was Isidoor HINTJENS^{*} een voornaam vertegenwoordiger van die richting. Ook SMIS en DELEE zetten enkele merkwaardige gebouwen in die bouwtrant neer.

Naar het einde van de dertiger jaren toe zien we al een verzwakking in die gestrengheid van de nieuwe zakelijkheid optreden : gebogen vormen verzachten de structuren. Door W.O. II zal die stijl dan echter pas na 1945 gaan opbloeien : we noemen ze nu "fifties".

Verder werd er nog heel wat modern gebouwd in stijlen die niet zo heel direct aanleunen bij "art-déco" of bij "Nieuwe Zakelijkheid", bv. door architect B. CHRISTIAENS.

^{*} M. DUBOIS, Isidoor Hintjens, in De Plate, 78/28-30.

(vervolgt)

Norbert HOSTYN